

Рис. 3. Динаміка коефіцієнту диверсифікації експорту України та окремих груп країн, 1995-2011 рр. (од.)

Джерело: побудова автором на основі Бази даних UNCTAD [2]

Чим ближче значення до 1, тим більша спостерігається розбіжність. Якщо в світі зростає частка високотехнологічного експорту та обсяги міжнародної торгівлі наукомісткими продуктами, Україна характеризується інертною структурою експорту з переважанням продукції галузей низьких технологічних укладів.

Використана література

1. World Trade Report 2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.wto.org/>

2. UnctadStat [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://unctadstat.unctad.org>

УДК 338

Наталя Равлик, аспірант

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ВИЩОЇ ОСВІТИ ТА ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ КРАЇНИ

Natalia Ravlyk

RELATIONSHIP BETWEEN HIGHER EDUCATION AND INNOVATION DEVELOPMENT OF UKRAINE

Досвід провідних країн світу показує, що досягнення високих економічних, культурних, соціальних та інших показників можливе лише за умови ефективної та своєчасної реалізації інноваційних проектів у відповідних сферах. У 2003 р. урядом України було проголошено курс на розвиток інноваційної економіки. Закон України «Про інноваційну діяльність» (2002) визначає інновації як новостворені (застосовані) і (або) вдосконалені конкурентоздатні технології, продукція або послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва і (або) соціальної сфери» [1].

На сьогоднішній день постійно акцентується увага на виключній ролі освіти як найбільш продуктивного фактора, що сприяє розвитку інноваційного прогресу країни. Щодо самого визначення терміна освіта, то під ним можна розуміти - цілеспрямовану пізнавальну діяльність людей з отримання знань, умінь, або щодо їх вдосконалення.

Дослідженням проблеми взаємозв'язку освіти і інноваційної діяльності займаються багато вчених, зокрема: Каленюк І.С., Ніколаєнко С.М., Аблов А.С. Холявко Н.І., Браташ О.О., Тимофєєнко О.В. та інші.

Завданням вищої школи традиційно є не тільки передача студентам знань, умінь і навичок, але й розвиток наукових досліджень з метою отримання нових знань, необхідних для забезпечення науково-технічного прогресу в країні. Аналіз засвідчує, що 90% щорічного приросту світових багатств забезпечують наукомісткі технології, які є інтелектуальною продукцією, а не природними ресурсами. А в розвинених країнах таких як Японія, Німеччина, Франція та ін., цей показник наближається до 100% [2].

Тому необхідно забезпечити адекватну реакцію вищої освіти на громадські інтереси, потреби економічного та культурного життя, вирішення конкретних проблем країни і регіонів. При цьому найважливішим чинником розвитку вищої освіти є її взаємодія з державою, бізнесом та громадськими організаціями.

Вищі навчальні заклади формують кадровий потенціал інноваційного розвитку країни, сприяють формуванню інноваційних ідей і доведення їх до конкретних виробників. З урахуванням результатів маркетингових досліджень інноваційного ринку вузи мають більші можливості, ніж інші суб'єкти інноваційної системи, проводити дослідження, здійснювати інноваційні розробки, які будуть реалізовані на практиці.

Для розвитку інноваційної діяльності вузів необхідно оцінити їх інноваційний потенціал, кадрову забезпеченість, готовність до інновацій. Можна виділити три основні напрямки впливу університетів на розвиток інноваційного процесу:

1) традиційна роль університетів як науково-дослідних центрів, що створюють нове знання та розробляють нові інноваційні технології; 2) роль університетів як інноваційних центрів, що сприяють передачі нових технологій від стадії наукової розробки до початкових етапів їх технологічного оформлення, а згодом на стадію промислових випробувань; 3) підготовка високопрофесійних кадрів для функціонування всього ланцюга створення і трансферту інноваційних технологій (від розробників до фахівців промислових підприємств) [3].

Важливим внеском ВНЗ в інноваційну діяльність може стати також розвиток на їх базі системи корпоративної освіти. Корпоративна освіта одна із освітніх форм, котра виконує функцію, яку не може ефективно виконати ні фундаментальна, ні прикладна освіта. Проте її ефективність обмежена рівнем компетенції та інтересів працюючих "усередині системи" співробітників. Тому найбільш ефективним рішенням проблеми підготовки працівників до інноваційної діяльності є використання внутрішньої системи корпоративної освіти і партнерської співпраці з підприємствами чи кількома бізнес-школами. Більшість компаній чітко підтримують структуру внутрішнього навчання в чотирьох основних напрямках: навчання можливих кандидатів на роботу та адаптація нового персоналу (робота зі студентами ПТУ та профільних вузів, практика, стажування, наставництво, коучінг), вивчення продуктів, навчання майстерності продажу, а також навчання лінійного менеджменту з урахуванням специфіки застосовуваних технологій.

Корпоративне навчання - це сукупність освітніх заходів, які можуть допомогти здійснювати кваліфіковану перепідготовку співробітників і підвищувати рівень продуктивності праці компанії. Одним із головних його переваг є те, що в умовах корпоративної освіти, як правило, навчається не один співробітник, а весь колектив чи його окрема частина, що дозволяє значно заощадити час для досягнення необхідного прогресу в навчанні та підвищити його результативність.

Корпоративна освіта включає в себе досить велику кількість складових. Це можуть бути і навчальні заходи, до яких співробітники вдаються в процесі самонавчання, наприклад, опрацювання літератури, яка дає пізнання в необхідній

галузі, перегляд фільмів, загалом, всі освітні засоби, доступні будь-якому співробітникові, які не вимагають спеціальної допомоги в їх освоєнні. Корпоративна освіта – це механізм практичної взаємодії та формування зворотного зв'язку між промисловістю та освітою. Його суть полягає в тому, що підприємства самі повинні брати активну участь в підготовці майбутніх кадрів [4].

Тому, актуальним є завдання побудови інноваційної системи «ВНЗ - підприємство», що включає наступні компоненти: освітню, науково-дослідну та виробничо-впроваджуючу. Безпосередній зв'язок між ними створює умови їх швидкої реакції на будь-які зміни у ринковому середовищі.

Отже на сьогодні постає питання створення необхідних умов для розвитку інноваційного університету підприємницького типу, в якому могла б функціонувати система «освіта–наука–виробництво». Лише в таких умовах в країні можливе формування якісно нового середовища, яке потрібне для реального практичного вирішення завдання переходу економіки країни на інноваційний шлях розвитку.

Використана література

1. Закон України «Про інноваційну діяльність» № 40-IV від 4.07.2002
2. <http://www.info-library.com.ua>
3. Браташ О.О., Тимофеєнко О.В. Роль ВНЗ в інноваційному розвитку регіонів.
4. <http://www.osvita.org.ua/articles/932.html>

УДК 316.4

Марія Рудакевич, д.н.д.у, професор

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

ЯКІСТЬ ТРУДОВОГО ЖИТТЯ У КОНТЕКСТІ ДІЛОВОЇ ЕТИКИ

Mariia Rudakevych

QUALITY OF A WORKING LIFE IN THE CONTEXT OF BUSINESS ETHICS

Гуманістична сутність управлінської революції в другій половині ХХ н., яка поставила питання про відповідність політики й економіки природі людини [1; 3], обумовила увагу до ділової етики як соціально-морального аспекту менеджменту. Західні науковці й менеджери зосередили на тому, як забезпечити формування в колективі соціально-трудових відносин, які б сприяли росту можливостей особистісного розвитку і самореалізації працівника, відповідно до його духовно-моральних, інтелектуальних потреб та інтересів. Це стало поштовхом до дослідження такого феномену як «якість трудового життя» (далі – ЯТЖ). Витоки ідеї ЯТЖ заклав ще М. Вебер (Протестантська етика або дух капіталізму, 1994), який розглядав працю як справу, яка є богоугодною, а тому повинна сприйматися людиною як основна життєва цінність та елемент духовного світу.

У науці відсутнє єдине трактування поняття «якість трудового життя», хоч більшість дослідників одностайні в тому, що воно є інтегральним показником трудового життя людини, яка більшу частину життя проводить у праці. В економічній системі людина виступає в двоякій ролі: як споживач економічних благ, які вироблені іншими і, як носій індивідуально-психологічних здібностей та трудового потенціалу, які необхідні іншим. Саме праця забезпечує матеріальні та духовні потреби людини, а її якість і кількість визначає рівень добробуту, соціальний і духовний розвиток. Характер трудової діяльності людини обумовлений її об'єктивними потребами та суб'єктивними